

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

I. Sententia Origenis de libero arbitrio naturae rationalis, & gratia Dei
summatim proponitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

que *ματὴν ὁμοιωσάντων* ab eodem accepit. Ab humanis autem corporibus in humana corpora A
transire animas affirmavit Plato; à celestibus vero in humana, ab his in dæmonica mi-
grare animas dixit Origenes: & ut hominum animas eatenus animas pecudum fieri dixit
Plato, quatenus nequitia addita pecudum similes fiunt, ita id ipsum Origenes pronun-
tiavit. Præerat Platoni Pythagoras, sed non animorum solum ex humanis corporibus in
humana, verum etiam ex his in ferina veras commutationes admiserat. Aliud quoque Py-
thagoricam inter & Platoniam doctrinam intercessisse discrimen affirmat Servius in illud
Virgil. *Æn.* 3. *Animamque sepulchro Condimus.* Plato, inquit, *perpetuam dicit animam, & ad di-*
versa corpora transiunt facere statim pro meritis vitæ prioris. Pythagoras vero non *μεταμύωσιν*, sed
παλινγενεσίαν esse dicit, hoc est redire, sed post tempus. In quo Platonem quoque, dimisso Pytha-
gora, Adamantius sequitur. At Paganinus Gaudentius cap. 31. in libello De comparatione B
Dogmatum Origenis cum Philosophia Platonis, de Origenis Metempsychosi differens, in
eo differre ait opinionem ipsius à Pythagorica, quod ille pœnas in subterraneis locis luen-
das ob scelera agnoscat; Pythagoras vero Inferos, Inferorumque pœnas sustulerit, quod
falsum est: *ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ ἑξακτῇ ἐπιτομῇ ἐν τῇ α. ὁμοιωσάντων ἑταίρων ἐξ αἰδίου ὡς ζῷα, ἡμεῖς δὲ ἐκ
ἀποθανόντων.* At ipse etiam in scriptis ait post septem & ducentos annos se ex Inferis ad homines venire,
inquit Laërtius in Pythagora. Ab Ægyptiis autem magistris vana hac Metempsychoseos
doctrina imbuti fuerant Pythagoras & Plato; hinc enim manasse illam commemorat ibi-
dem Servius, & Clemens Alexandrinus libr. 6. *Stromat.* Hanc hodieque pertinacissime
retinent Americani nonnulli, retinent Sinenses plerique, & ex Indis quotquot Muhâmedo
nomen non dederunt; itaque ab animatorum usu caute abstinent. An ab Indis vero ad C
Ægyptios tranfierit, an ab his ad illos, res est non parvæ disquisitionis. His fata auctoribus
Simonianorum, Basilidianorum, Valentinianorum, Marcionitarum, Gnosticorum, &
Manichæorum mentes infecit, in iisque cum ab aliis, tum ab Origene sæpe confossa est.
Placuit ea quoque veteribus Gallis, ut à Cæsare proditum est. Ne postremis quidem hisce
temporibus temperavit sibi Hieronymus Cardanus, vir immoderati ingenij, quin itera-
tam quandam & repetitam *παλινγενεσίαν* introduceret in Dialogo de morte.

Cæs. De
lib. Gall.
libr. 6.

QVÆSTIO SEPTIMA.

DE LIBERO ARBITRIO, GRATIA, ET PRÆDESTINATIONE. D

I. Sententia Origenis de libero arbitrio nature rationalis, & gratia Dei summatim pro-
ponitur. II. Eadem fusius explanatur. III. In quo postquam arbitrij libertatem voluerit.
IV. Statum nature integræ à statu nature lapsæ non distinxit. V. Vtrum & quomodo
liberum arbitrium regere putaverit bonos & pravos motus in animo suscitatos. VI. Equis-
nam sit ille spiritus adversus quem Paulus carnem ait concupiscere. VII. Vtrum anima
media inter spiritum & carnem dici possit. VIII. Queritur utrum affectus aliqui boni ex
carne naturaliter prodeant; & de lege nature. IX. Patres multi ex vi nature boni ali-
quid oriri posse senserunt. X. Origenes legi nature nimium tribuit: XI. quemadmodum
& legi Moysis. XII. Investigatur ejus sententia de gratiæ auxilio, quam hominibus à Deo
impertiri censuit, propter recte ante vitam gesta; XIII. & in hac vita mortali. XIV. Gra-
tiam excitantem non agnovit. XV. Perperam interpretatis quibusdam Scripturæ locis in
eam sententiam adductus est; XVI. que merito reprehenditur. XVII. Pauxilla quedam
in Origenis favorem colligantur. XVIII. Vtrum & quomodo perfectos homines posse non
peccare ratus sit. XIX. Huius dogmatis causa vapulat. XX. Vtrum post acceptam gra-
tiam iterata pœnitentiæ locum non superesse autumarit. XXI. Vtrum præceptis divinis
morem geri non posse senserit. XXII. Suppetiæ feruntur Origeni. XXIII. Vtrum affir-
maverit homines sola fide iustos effici. XXIV. Investigatur eius dogma de peccato origi-
nis, & sine baptismi. XXV. Quid ipsi de prædestinatione placuerit, disputatur. XXVI.
Hic quoque nonnullis pœnas dat, sed in aliquibus juratur.

I. **N**VNC vero de libero arbitrio, quod animæ ipsi innatū est; deque gratia Dei, quæ
in animam infunditur, quid Origeni placuerit, explorandum est; nec eam enim
quæstionem inoffenso decurrit pede, mentis rationalis arbitrio nimium tri-
buens,

A buens, gratiæ vero divinæ infringens auxilium: adeo ut ex eius scriptis hæresim suam haussisse dicti sint Pelagiani, eorumque fraterculi Massilienses. Hinc Hieronymus in Epistola ad Ctesiphontem, cap. 2, Pelagij doctrinam Origenis ramusculum esse pronuntiat; & libr. 1. adv. Pelagium, cap. 7, Pelagianorum magistrum esse dicit *ἡ ἀρχὴ*, auctorem nempe operis *ἡ ἀρχὴ*. & libr. 3. lucubrationis ejusdem, in fine postremi capituli, Pelagianorum amasium Origenem appellat. Hinc etiam Theodorus Beza, capitalis Origenis ad-versarius, in Annot. ad Roman. 1. 1. neminem ait Origene gratiam Dei, secundum Pelagium, magis esse adversatam. Quod totis subinde capitibus comprobare aggressus est Cornelius Iansenius Iprensis Episcopus; Origeniana verba ac decreta cum Pelagianis & Semipelagianis accurate confligens; & utrorumque connexionem inter se copiose demonstrans.

B II. Atque hæc priusquam ad trutinam revocemus nostram, ante omnia repetendum hic est quippiam, leviter à nobis supra perstrictum: Mentis nempe cum à Deo procrearentur, libero fuisse instructas arbitrio, facultate videlicet quadam, vel prosequendi vitij, vel amplectendæ virtutis; qua prout usæ sunt, ita vel ad superiores evasisse ordines, vel ad inferiores esse derubatas: quemcumque autem adeptæ sint statum, nihilo fecius eadem fruentes potestate, vel recte vel male pro libitu agere, ac novis proinde vel remunerationibus vel penis esse obnoxias; nec futurum umquam ut vel facultas illa, vel facultatis usus in animis intercidat, licet vel charitate vel pertinacia à malis bonisve nonnumquam abstrahantur.

C Quæ cum perfunctorie supra delibavimus, nunc enucleatius refecanda veniunt, & attentis oculis introspectienda; quærendumque utrum libertatem naturæ rationalis integram, an imminutam; utrum ullis divinæ gratiæ auxiliis indigere illam, & juvari; quoque modo contingere hoc arbitratu sit. Sensit ille itaque arbitrij libertatem in indifferenti quadam bene vel male agendi facultate sitam, & Mentibus, mox ut crearentur à Deo, inditam, integram semper & vegetam perseverare; nec ulla re fuisse imminutam, plenumque ejus usum in Beatis vel Damnatis superesse; impelli quidem animam à bonis malisque Potestatibus ad virtutes vel ad vitia; cogi vero neutiquam, vel necessitati alicui subiici. Sparsa hæc reperies dogmata compluribus locis, sed capite præsertim prioris libri 3. De princip. in quo præcipua doctrinæ suæ de libertate arbitrij fundamenta collocavit. Ibi quippe caussis quidem externis varie impelli nos & concitari docet; assensum vero à ratione nostra ac voluntate pendere. Id postquam naturæ ipsius auctoritate demonstravit, Scripturæ sanctæ locorum congerie multiplici confirmat. Tunc petita indidem ac impugnandam arbitrij libertatem testimonia solvit, explosis Valentianorum, Basilidianorum, & Marcionitarum deliriis, qui diversas hominum naturas, alias vitæ, alias mortis destinatas, ac Deum mundi opificem, durum ac severum, alium bonum Christi patrem comminiscabantur: & gratiæ demum divinæ operationem fuisse describit, qua de post dicturi sumus. Capite vero sequenti ostendit mala nobis suggerentibus Potestatibus contrariis, vel ad rectum inclinante nos virtute divina, vigere nihilominus liberam arbitrij potestatem. Quæ alibi repetit sæpe & inculcat. Quibus autem probat locis animas in quemcumque devenirent statum, arbitrij sui libertate uti, præter illa quæ attulimus supra, cum de Angelorum libertate ageremus, quæq; iterum consuli velim, ea præcipue sunt. Libr. 2. *ἡ ἀρχὴ*, cap. 3. *Possibile enim videtur, ut rationabiles nature, à quibus nunquam auferatur liberi facultas arbitrij, possint aliquibus motibus subjacere, indulgente hoc ipsum Domino, ne forte si immobilem semper teneant statum, ignorent se Dei & non sua virtute in illo sine beatitudinis consistisse: & libr. 3. cap. 1. Ex quo opinamur, quoniam quidem (sicut frequenter diximus) immortalis est anima & æterna, quod in multis & sine fine spatiis per immensa & diversa sæcula possibile est, ut à summo bono ad infima mala descendat, & ab ultimis malis ad summa bona reparatur: & cap. 3. libri ejusdem: Liberi namque arbitrij semper est anima, etiam cum in corpore hoc, etiam cum extra corpus est, & libertas arbitrij vel ad bona vel ad mala movetur; nec umquam rationalis sensus, id est mens vel anima sine motu alio quo vel bono vel malo esse potest.* Homilia præterea 13. in Num. Dæmonibus permisso liberi arbitrij sui usum verbis conceptis tradit, quo si diminutus esset a Deo, hoc ipso vero iam damnatum illum fore; at id nondum contigisse existimabat, ut vidimus. Atque hæc Origeniana de libertate doctrinæ principia suis laborant vitis, quæ nos collocabimus in propatulo; sed & impactas ab aliis proponemus ctimationes, & si ita res feret diluemus, ut æquo jure in omnibus cum Adamantio agamus nostro, ne plus vel favori, vel malevolentia, quam veritati tribuere videamur. Sed Lectorem moneamus interim, quotiescumque de Origeniana libertate memorabimus, non eam duntaxat debere intelligi, qua gaudent homines; sed illam etiam qua Angeli & Dæmones fruuntur: nam par esse apud omnes illos liberi jus & usum arbitrij sexcenties asseveravit.

III. Cornelius Iansenius, in libro, cui titulus Augustinus, postquam libro secundo To-